

Alegat 28.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w sprawie reorganizacji służby oddziałowej w krajowym zakładzie dla obłąkanych na Kulparkowie.

Wysoki Sejmie!

Uznając, że służba oddziałowa w zakładzie Kulparkowskim jest nieodpowiednio celom zakładu urządzoną, Wydział krajowy jeszcze w r. 1877, sprawozdaniem z dnia 3go Lipca zapowiedział reorganizację téjże służby.

Kilka nieszczęśliwych i pożałowania godnych wypadków śmierci i pobicia obłąkanych, które się w ciągu bieżącego roku w Kulparkowie wydarzyły, — aczkolwiek się podobne wypadki w innych wzorowo urządzonych zakładach dla obłąkanych wydarzają i wydarzać będą — zniewoliły nas, reorganizacją służby oddziałowej już teraz t. j. z dniem 1-szym Września r. b. w życie wprowadzić. Uczyniliśmy to w tém przeświadczeniu, że wadliwa obsługa obłąkanych jest, obok przepełnienia chorymi zakładu i obok za małej liczby lekarzy najgłówniejszą przyczyną tych nieszczęść; a uczyniliśmy to pomimo, że pociągnie to za sobą przekroczenie kwoty budżetem na służbę wyznaczoną i przeprowadziliśmy na podstawie uchwały Sejmowej z dnia 25. Maja 1875 r. postanawiającej w Etacie płac II. 11: że „Wydział krajowy wyznacza wysokość płac i emolumenta dla innej służby zakładowej.“ Przekroczenie zaś Rub. II. poz. 17. i 18. budżetu na rok 1878 usprawiedliwiamy koniecznością zaradzenia jak najrychlej złemu uznanemu i zapobieżenia dalszym nieszczęściom. — Chcąc tedy uczynić usługę około chorych lepszą i doprowadzić do tego, aby się jój poświęcać chcieli ludzie porządni i choć trochę wykształceni, ustanowiliśmy dla służby oddziałowej w zakładzie cztery stopnie płacy:

Na oddziale męzkim mają pobierać:

- a) trzech dozorców po 15 zł. miesięcznie. Ci mają być użyci do pomocy nadzorcy, po jednym na każdym piętrze,
- b) sześciu dozorców po 12 zł. miesięcznie;
- c) dziesięciu po 10 zł.;
- d) reszta po 8 zł.;

Dla pierwszych trzech dozorców wyznacza się wikt IIgięj klasy, dla reszty z nich wikt IIIcięj klasy.

Na oddziale kobiet mają pobierać prócz wiktury IIIciej klasy:

- a) trzy dozorcynie po 12 złr. miesięcznie;
- b) sześć po 10 złr.;
- c) dziesięć po 8 złr.;
- d) reszta po 7 złr.

Zarazem poleciliśmy Dyrektorowi zakładu:

1.) aby ilość służby oddziałowej stosował do ilości obłąkanych, licząc na oddziale mężczyzn przeciętnie jednego dozorcę na sześciu chorych, zaś na oddziale kobiet jedną dozorcynię na siedem obłąkanych;

2.) aby z funduszu, powstałego z grzywien nałożonych przez niego na służbę oddziałową, udzielał w ciągu roku dozorcóm i dozorczyńnióm nagrody za gorliwe pełnienie obowiązków. W nadzwyczajnych wypadkach ma wyszczególniających się podać Wydziałowi krajowemu do wynagrodzenia;

3.) aby zaprowadził systematyczną naukę dla służby oddziałowej pod własnym kierunkiem;

4.) aby zaprowadził wspólny stół dla służby.

Ponieważ jednak te nasze zarządzenia nie uchylały całkowicie troski służby o jej przyszłość i nie związały jej tak silnie z zakładem, jakby to zabezpieczenie choćby lichego utrzymania na stare lata w razie zniedołężnienia lub kalectwa uczynić zdołało; ponieważ takie zabezpieczenie przyszłości wpłynęłoby bez wątpienia jeszcze korzystniej na zgłaszanie się i pozostanie w służbie ludzi porządniejszych, niż to samo podwyższenie i stopniowanie płacy uczynić zdoła; na co mamy przykłady w zakładach dla obłąkanych w Więdnii, Illenau i. i., gdzie służba ma zabezpieczoną przyszłość, przeto należałoby przyznać służbie oddziałowej prawo pobierania prowizyi.

A że przyznanie takiego prawa obciążyłoby — chociaż nieznacznie — w przyszłości fundusz zakładu, co tylko za wolą Wysokiego Sejmu nastąpić może, zatem Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy przyjąć do wiadomości powyższe zarządzenia Wydziału krajowego, dotyczące się reorganizacji służby oddziałowej w krajowym zakładzie dla obłąkanych na Kulparkowie — a oraz uchwalić:

W etacie posad i płac krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie, przyjętym na posiedzeniu dnia 25. Maja 1875 wprowadza się dodatkowo w dziale II. etatu płac po ustępie 11, następujące postanowienie:

„12.) Dozorcy i dozorcynie chorych nabywają prawo pobierania prowizyi z funduszu zakładu w razie okaleczenia i niezdolności do pracy, a mianowicie po wysłużonych 10 latach $\frac{1}{3}$ ostatniej swój płacy, po 20 latach $\frac{2}{3}$, zaś po 30 latach całą płacę.“

We Lwowie dnia 2. Sierpnia 1878.

Ludwik hr. Wodzicki m. p.
Marszałek krajowy.

Dr. Franciszek Hoszard m. p.
Członek Wydziału krajowego.